FYBA - Sem-2 संस्कृत

647510

BA02SanC103x

Seat No :________

B.A. Semester - 2 (*CBCS*) Examination

March/April -2019 (New Course)

SANSKRIT P3: DANDIRACHIT-DASHAKUMAR CHARIT (UCHCHHAVAS-6)(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧(અ) નીચેના ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો (કોઈપણ બે) (૦૮)

Que-1(A) Translate Paragraph of following (Any two). (08)

(१) अस्ति त्रिगर्ता नाम जनपदः। तत्रासन्गृहिणस्त्राय: स्कीतसारधना: सोदर्या धनक – धान्यक – धन्यकारव्याः। तेषु जीवत्सु न ववर्ष वर्षायी द्वादश दशशताक्षः क्षीणसारं सस्यमं, औषध्यो वन्दयाः, न फलवन्तो वनस्पतंयः। कलोबा मेघाः, क्षीपस्त्रोतसः स्त्रवन्तयः, पंकशेषापि पलवलानि, निनिस्पन्दान्युत्समाडिलानि विरलीभूतं कन्दमूल जलम्, अवहीना कथाः गलिता कलपाप उत्सवक्रियाः।

(२) किमियं लक्ष्मीः। नहि नहि तस्याः किल हस्ते विन्यस्त कमलं, अस्यास्तु हस्त एव कमलम्। मूक्तंपूर्वासाडसौ पूरातनेन पूंसा पूर्वराजैश्व, अस्या पुनरनवर्धमयातयामं च यौवनम्। इति चिंन्त्यत्येव मपि साडनधसर्वगात्री व्यत्यस्त हस्त पललवांग्र स्पृष्टभूमिरालोल नीलकुटिला लका सविभ्रमं भगवतीमभिवन्ध कन्दुकम मन्दराग रूषिताक्षमनऽट्मिवालम्बत।

(३) रत्नवती – न मेतव्यम्। ब्रुहि नेयं निधिपतिदतकन्या कनकवती। वलभ्यामेव गृहगुप्तदुवितो रत्नवंती नामेयं दता पित्दभ्यां मया च न्यापोढा। न चेतप्रतीय प्रणिधि प्रहियुतास्या बन्धुपाश्वर्मं' इति। बलभयस्तु तयोकत्वा श्रेपीप्रतिव्येन तावदेवातिष्ठ र्धोवतत्पुर लेखय लब्ध वृतान्तो। गृहगुप्तः खेटकपुरमागत्ये सह जामात्रा। दुहितरमतिप्रीत प्रत्यनैषींत।

(४) अस्ति शूरशेनेषु मथुरा नाम नगरी। तत्र कश्वितकुल पुत्रः कलासु गपिकासु वातिरकतः। मित्रार्थ स्वभुज मात्र निर्व्यूढानेक कलहः कलहकंटक इति कर्कशैः रभिरव्यापितारव्यः प्रत्यावात्सीत्। स चैकदा कस्पविदागन्तोश्वित्रकारस्य हस्ते चित्रपटं ददर्श। तत्र काचिदालेखगता युवतिरालोक मात्रेपैव कलहकण्टकस्य कामातुरं चेतश्वकार।

પ્રશ્ન-૧(બ) પૂર્વાપર સંદર્ભ આપી સમજાવો. (કોઈપણ બે) (૦૬)

Que-1(B) Explain with reference to the context (Any two) (06)

(१) अन्यथापि सिद्धं नः समीहितम्।
(२) सेयमाकृतिर्न व्यमियरति शीलम्।
(३) भगवती! पतिरेव दैवतं वनितानाम।
(४) अवसरेषु पुष्फलः पुरूषकारः।

પ્રશ્ન-૨ દંડીના જીવન અને કવન વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો- (૧૪)

Que-2 Write detail note on life and work of दण्डि. (14)

અથવા/OR

પ્રશ્ન-૨ દશકુમારચરિતના આધારે દંડીની ગદ્યશૈલીનું મૂલ્યાંકન કરો.

Que-2 According to दशकुमारचरितम evaluate the prose style of दण्डि.

પ્રશ્ન-3 કથા અને આખ્યાયિકાના લક્ષણો આપી દશકુમારચરિતનું સાહિત્યિક સ્વરૂપ ચર્ચો. (૧૪)

Que-3 Describe the characteristics of कथा and and आख्यायिका discuss the literary form of the दशकुमारचरितम्। (14)

અથવા/OR

પ્રશ્ન-3 દશકુમારચરિતના છઠ્ઠા ઉચ્છવાસનું રસદર્શન કરો.

Que-3 Appreciate the षष्ठ उच्छवास of दशकुमारचरितम्।

પ્રશ્ન-૪ દશકુમારચરિતના કતૃત્વના પ્રશ્નની ચર્ચા કરો. (૧૪)

Que-4 Discuss the problem of authorship of the दशकुमारचरितम्. (14)

અથવા/OR

પ્રશ્ન-૪ કંદુકાવતીની કુદકક્રિડા પર નોંધ લખો.

Que-4 कन्दुकक्रीडा of कन्दुकावत्ती - Write the note.

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)

Que-5 Write Short notes on any two of the following. (14)

(१) दशकुमारचरितम् - शीर्षक (The title - दशकुमारचरितम्|).
(२) दण्डिनः पदलालित्यम्।
(३) મિત્રગુપ્તનું પાત્ર (Character of मित्रगुप्त)
(४) नितम्बवत्या वृतांतम्।

* * * * * * * * * * * * * * * *

647510 BA02SanC104x Seat No :_____

B.A. Semester - 2 (*CBCS*) Examination

March/April -2019 (New Course)

SANSKRIT P4: MAHABHARAT-SABHAPARV (NIYAT ADHYAY)(CORE)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે શ્લોકોનું આવશ્યક વિવરણ સાથે ભાષાંતર કરો. (૧૪)

(૧) कश्चिन्न लोभान्मोहाद्वा विश्रम्भात्प्रणयेन वा।
आश्रितानां मनुष्याणां वृत्तिं त्वं संरूणत्सि च॥

(૨) तेजसा सूर्यसदृश: क्षमया पृथिवीसम:।
यमान्तकसम: कोप श्रिया वैश्रवणोपम:।

(૩) न शौरिणा विना पार्थो न शौरि: पाण्डवं विना।
नाजेयोऽत्स्यनयोर्लोके कृष्णयोरिति मे मति:॥

(૪) द्वारं च विवृताकारं ललाटेन समाहनत्।
संवृतं चेति मन्वोनो द्वारदेशादुपारमत्॥

પ્રશ્ન-૨ મહાભારતના કર્તનો વિસ્તૃત પરિચય આપો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨ 'यन्न भारते तन्न भारते' – વિધાનની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૩ મહાભારતના સંસ્કરણો પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૩ મહર્ષિ વ્યાસની શૈલી પર વિસ્તૃત નોંધ લખો.

પ્રશ્ન-૪ મહાભારતનો રચનાકાળ નક્કી કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ 'शिशुपालवधप्रसंग' પર વિસ્તૃત નોંધ લખો.

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)

(૧) 'सभापर्व – शीर्षक:।

(૨) जरासन्धजन्मकथा।

(૩) मयदानवविरचितासभा।

(૪) चतुर्दश: राजदोषा:।

****

647510

BA02SanE203x

Seat No :_____

B.A. Semester - 2 (*CBCS*) Examination
March/April -2019 (New Course)
SANSKRIT P3: HITOPADESH-MITRALABH(ELECTIVE-2)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો: (૦૮)

(૧) अहमेकदा दक्षिणारण्ये चरन्नपश्यम्। एको वृद्धो व्याध: स्नात: कुशहस्त: सरस्तीरे ब्रूते – भो: पान्था: इदं सुवर्णकङ्कणं गृहयताम्। ततो लोभाकृष्टेन केनचित्पान्थेनालोचिम् – भाग्येनैतत् संभवति। किन्वस्मिन्नात्मसंदेहे प्रवृत्तिर्न विधेया। यत: -

अनिष्टादिष्टमाभेडपि न गतिजार्यते शुभा।
अत्रास्ते विषसंसर्गोडमृतं तदपि मृत्यवे॥

(૨) अस्ति भागीरथीतीरे मृग्रटनाम्नि पर्वते महान् पर्कटीकृक्ष:। तस्य कोटरे दैवदुर्वियाकाद गलितनखनयनो जरदगवनामा मृघ: प्रतिवसति। अथ कृपया तज्जीवनाय तद्रवृक्ष वासिन: पक्षिण: स्वाहारात्किंचिदुद्वत्य ददाति। तेनासौ जीवति। शावकानां रक्षणं करोति। अथ कदाचिद दीर्घकर्णनामा मार्जार: पक्षिशावकान्भक्षयितुं तत्रागत:। ततस्तमायान्तं दृष्टवा पक्षिशावकैर्भयातै कोलाहल: कृत:।

(૩) अस्ति कल्याणकटकवास्तव्यो भैखो नाम व्याध:। स चैकदा मृगमन्विष्यन् विन्ध्याटवी गत:। तेन तत्र व्यापादितं मृगमादाय गच्छता थोराकृति: शकरोद्रष्ट:। ततस्तेन व्याधेन मृगं भूमो निधाय शूकर: शरेणाहत:। शूकरेणापि धनधोरगर्जनं कृत्वा स व्याधो मुष्कदेशे हत: संरछन्नद्रुम इव भूमौ निपपात।

પ્રશ્ન-૧(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભે સહિત સમજાવો. (૦૬)

(૧) लिखितमपि ललाटे प्रोज्झितुं क: समर्थ:।
(૨) चक्रवत् परिवर्तन्ते दु:खानि च सुखानि च।
(૩) विधिरहो बलवानिति मे मति:।
(૪) प्रकृतिसिद्धमिदं हि महात्मनाम्।

પ્રશ્ન-૨ ભારતીય કથાસાહિત્યનો પરિચય આપી પ્રાણીકથાનું સ્વરૂપ દર્શાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨ પ્રાણીકથાના ઉદ્‌ભવ અને વિકાસની રૂપરેખા આપો.

પ્રશ્ન-૩ હિતોપદેશના કર્તાનો – ગ્રંથકારનો વિસ્તારથી પરિચય આપો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૩ 'હિતોપદેશ'ની શૈલીની સવિસ્તર ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૪ 'હિતોપદેશ' ના 'મિત્રલાભ' માંથી પ્રાપ્ત થતો વ્યવહારબોધ દર્શાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ 'મિત્રલાભની કથાઓ આદર્શ મિત્રનું ચિત્ર રજૂ કરે છે.' – આ વિધાનનું સમર્થન કરો.

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)

(૧) વિદ્યાપ્રશંસા।
(૨) મિત્રલાભની વિશ્વાસઘાતની કથાઓ.
(૩) વૃદ્ધ ચંદનદાસ વણિકની કથા અને તેનો બોધ
(૪) કર્પૂરતિલક હાથી અને શિયાળની કથા અને તેનો બોધ.

****

647510

BA02SanE204x Seat No :________

B.A. Semester - 2 (*CBCS*) Examination

March/April -2019 (New Course)

SANSKRIT P4: RAMAYAN-SUNDARKAND (NIYAT SARGO)(ELECTIVE-2)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનું આવશ્યક વિવરણ સાથે ભાષાંતર કરો. (૧૪)

Que-1 Translate any two of the following verses giving explanatory notes where necessary. (14)

(१) अहमिक्ष्वाकुनाथेन सगरेण विवर्धित:।
इक्ष्वाकुसचिवश्चायं नावसीदतुमर्हति॥

(२) अनिर्वेद: श्रियो मूलमनिर्वेद: परं सुखम्।
मूयस्तावद विचेष्यामि न यत्र विचय: कृत:॥

(३) प्रियं जनमपश्यन्तीं पश्यन्तीं राक्षसीगणम्।
स्वगणेन मृगीं हीनां श्वगणेनावृतामिव॥

(४) अपनेष्यति मां मर्ता त्वत: शीध्रमरिन्दम:।
असुरेभ्य: श्रियं दीप्तां विष्णुस्त्रिभिखि क्रमै:।

પ્રશ્ન-૨ રામાયણનું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. (૧૪)

Que-2 Evaluate Ramayan as an Epic. (14)

અથવા/OR

પ્રશ્ન-૨ વાલ્મીકિની શૈલી પર વિસ્તૃત નોંધ લખો.

Que-2 Write detailed note on style of Valmiki.

પ્રશ્ન-3 અશોકવાટિકામાં રાવણે સીતાને આપેલાં પ્રલોભનો અને ધમકીઓ તથા તે અંગે સીતાનો પ્રતિભાવ વર્ણવો. (૧૪)

Que-3 Narrate the reflections of सीता that temptations and threats given by रावण in अशोकवाटिका. (14)

અથવા/OR

પ્રશ્ન-3 રામાયણકાલીન સમાજ વિશે સવિસ્તાર નોંધ લખો.

Que-3 Write in detail about the contemporary society in रामायण.

પ્રશ્ન-૪ રામાયણની ઐતિહાસિકતા પર નોંધ લખો. (૧૪)

Que-4 Write a note on the historicity of रामायण. (14)

અથવા/OR

પ્રશ્ન-૪ 'સુંદરકાંડ' માં વ્યક્ત થતા હનુમાનના વ્યક્તિત્વ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો.

Que-4 Write a detailed note on personality of Hanuman as reversal in Sundarkanda.

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)

Que-5 Write Short notes on any two of the following. (14)

(१) सुरसाप्रसङ्ग:।

(२) सुन्दरकाण्डम् – શીર્ષક. (The title – सुन्दरकाण्डम्)

(३) लंकावर्णनम्।

(४) વાલ્મીકિનું જીવન (Life of Valmiki)

****

647510

BA02SanFL02x

Seat No : 251431

B.A. Semester - 2 (*CBCS*) Examination

March/April -2019 (New Course)

FCL SANSKRIT : KARNBHAR ANE MADHYAM VYAYOG(FCL)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧(અ)	નીચેનામાંથી કોઇપણ બે શ્લોકોનું ભાષાંતર કરો.	(૦૮)
Que-1(A)	Translate any two of the following verses.	(08)
	(૧) ग्रहयुगलनिभाक्ष: यीनविस्तीर्णयक्ष। कनककपिकेश पीतकौशेययासा:। तिमिरनिवहुवर्ण: पाण्डरोद्वृत्तदंष्ट्रो नव इव जलगमौ लियमोनेन्दुलेख॥	
	(૨) सिंहाकृति: कनकतालसमानबाहु मध्ये तनुगरूडपक्ष विलिप्तपक्ष। विष्णुर्भवेन्द्र विकसिताम्बुजपत्रनेत्रो नेत्र ममाहरित बन्धुरिवागतोऽवं॥	
	(૩) अयं च काल: क्रमलब्धशोभनो गुणप्रकर्षो दिवसोऽयमागत:। निरर्थमस्त्रं य मया हि शिक्षितं पुन: य मातुर्वयनेन वारित:॥	
	(૪) अडंगै सहैव जनितं मम देह रक्षा देवासुररपि न भेदभिदं सहस्त्रै:। देयं तथापि कवचं सह कुण्डलाभ्यां प्रित्या मया भगवते रूचितं यदिस्यति॥	
પ્રશ્ન-૧(બ)	નીચેનામાંથી કોઇપણ બે સસંદર્ભે સમજાવો.	(૦૬)
Que-1(B)	Explain with reference any two of the following	(06)
	(૧) माता किल मनुष्याणां देवतानां च दैवतम्। (૨) अयं तु दक्षिणो बाहुरायुधं सहजं मम। (૩) बुद्ध्वा मां च शशाप कालविफलान्यस्त्राणि ते सन्तिवति। (૪) हुतं य दतं च तथैव तिष्ठिति।	
પ્રશ્ન-૨	ભાસના જીવન – કવન વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપો:	(૧૪)
Que-2	Describe about life and literature of BHASA in detail.	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૨	"ભાસ સમસ્યા" વિશે વિગતે ચર્ચા કરો:	
Que-2	Describe Bhasa problem in detail.	
પ્રશ્ન-૩	"મધ્યમવ્યાયોગ' ના આધારે ભાસની નાટ્ય શૈલીનો પરિચય આપો.	(૧૪)
Que-3	Describe the dramatic style of the Dramatics (madhayamvyayog) .	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૩	મધ્યમ વ્યાયોગની આધાર સામગ્રી અને તેમાં કરેલા ફેરફાર વર્ણવો.	
Que-3	The fundamental context of 'मध्यम व्यायोग' and describe changes done in it.	
પ્રશ્ન-૪	'કર્ણભાર ના આધારે કર્ણનું પાત્રાલેખન કરો.	(૧૪)
Que-4	Character sketch of 'कर्ण' according to कर्णभारम्.	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૪	ભાસકાલિન સમાજ વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.	
Que-4	Discuss in detail about Bhaskalin Society.	
પ્રશ્ન-૫	નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો.	(૧૪)
Que-5	Write Short notes on any two of the following.	(14)
	(૧) ઘટોત્કચનું પાત્રાલેખન. (Character sketch of घटोत्कच।) (૨) कर्णभारशीर्षकम् (૩) भासोहास: (૪) भाससमय।	

****

647510

BA02EngF202A

Seat No :_____

B.A. Semester - 2 (*CBCS*) Examination
March/April -2019 (New Course)
COMPULSORY ENGLISH(FND)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

Q-1(A) Answer in one sentence. (Any Eight) (08)

(1) Who was Nachiketa?

(2) What great Yojna did Vajasrawas perform?

(3) Who was Miriam?

(4) What did Ali give to Lakshmi Das?

(5) What did Malasha and Akulya do when their parents were quarreling?

(6) What kind of poem is 'IF'?

(7) Who are the Gods mentioned in the poem, 'The World is too much with Us'?

(8) What is the message of the poem, 'The Mountain and the Squirrel'?

(9) Whom is the poem 'If' addressed to?

(10) How was Akulya's frock splashed?

Q-1(B) Answer in brief.(Any Three)

(1) What is the theme of the poem, 'IF'. (06)

(2) Why does Wordsoorth say that we are out of tune?

(3) Why did Ali give up hunting?

(4) Why was Yama pleased with Nachiketa?

Q-2 Write Short-notes on <u>any two</u> of the following:

(1) The theme of the poem, 'The world is too much with Us'. (14)

(2) 'Little Girls wiser than men' – the title.

(3) Coachman Ali.

(4) Meeting between Nachiketa and the God of Death.

Q-3(A) Fill in the blanks with appropriate auxiliary verbs.

(1) _____ you finished the cake? (Had, Have, Has) (07)

(2) What _____ he do every day? (does, do, did)

(3) The robot _____ not do its own cleaning. (did, do, does)

(4) They _____ not dancing at the party last night. (were, was, be)

(5) The cows _____ grazing here. (am, are, is)

(6) Shubha _____ finished her work before Shreya reached there. (had, have, has)

(7) Gautam _____ drawing a picture just now. (am, is, are)

Q-3(B) Fill in the blanks with appropriate forms of verbs given in the brackets. (07)

(1) Prachi _____ English fluently. (to speak)

(2) My father_____just _____ out. (to go)

(3) Look ! He _____ the road. (to cross)

(4) I _____ you in the market yesterday. (to see)

(5) It _____ for three hours. (to rain)

(6) I wish I _____ a writer. (to become)

(7) They _____ a friendly hockey match in the evening. (to play)

Q-4(A) Complete the following dialogue. (07)

Mr. Pandit : What is your name?

Heeta : _____

Mr. Pandit : Where are you from?

Heeta : _____

Mr. Pandit : What is your qualification?

Heeta: : _____

Mr. Pandit : What is your hobby?

Heeta : _____

Mr. Pandit : How many languages do you know?

Heeta : _____

Mr. Pandit : Very good. We will call you after a week.

Heeta : _____

Q-4(B) Write dialogue between two students talking about their future career. (07)

Q-5(A) Write a letter to your cousin inviting her to spend the Diwali holidays with you. (07)

OR

Q-5(A) Write a letter to your mother seeking permission to go on a study tour.

Q-5(B) Write a report on the annual function in your college. (07)

OR

Q-5(B) Write a report on 'Swachchhata Abhiyan Camp organized by the college.

****

647510 BA02HinF202B Seat No :_____

B.A. Semester - 2 (*CBCS*) Examination
March/April -2019 (New Course)
COMPULSORY HINDI : YASHODHARA(FND)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:
1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

प्रश्न १ कविवर मैथिलीशरण गुप्त के व्यक्तित्व एवम् कृतित्व का परिचय दीजिए। (१४)

अथवा

प्रश्न १ 'यशोधरा' काव्य की कथावस्तु अपने शब्दो में लिखिए।

प्रश्न २ 'यशोधरा' के काव्य रूप की सविस्तृत चर्चा कीजिए। (१४)

अथवा

प्रश्न २ 'यशोधरा' काव्य के आधार पर 'यशोधरा' का चरित्र – चित्रण कीजिए।

प्रश्न ३ 'यशोधरा' काव्य के आधार पर गुप्तजी की नारी भावना का परिचय दीजिए। (१४)

अथवा

प्रश्न ३ भावपक्ष एवम् कलापक्ष की दृष्टि से 'यशोधरा' काव्य का मूल्यांकन कीजिए।

प्रश्न ४ किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए: (१४)

(१) 'यशोधरा' शीर्षक की सार्थकता।
(२) 'यशोधरा' में आधुनिक युगबोध।
(३) 'यशोधरा' काव्य का राहुल।
(४) 'यशोधरा' काव्य में प्रकृति – चित्रण।

प्रश्न ५ (अ) किसी एक विषय पर निबंध लिखिए: (०७)

(१) मेरा प्रिय साहित्यकार।
(२) आतंकवाद एक समस्या।
(३) पर्यावरण सुरक्षा।
(४) हमारी राष्ट्रभाषा हिन्दी।

प्रश्न ५ (ब) गुजराती में अनुवाद कीजिए: (०७)

संसार में पाप कुछ भी नहीं है। वह केवल मनुष्य के दृष्टिकोण की विषमता का दूसरा नाम है। प्रत्येक व्यक्ति एक विशेष प्रकार की मनःप्रकृति लेकर उत्पन्न होता है। प्रत्येक व्यक्ति इस संसार के रंगमंच पर एक अभिनय करने आता है। अपनी मनःप्रवृति से प्रेरित होकर अपने पाठ को वह दोहराता है। यही मनुष्य का जीवन है। मनुष्य जो कुछ करता है, वह उसके स्वभाव के अनुकूल होता है और स्वभाव प्राकृतिक है। मनुष्य कर्ता नहीं है, केवल साधन है। फिर पाप और पुण्य कैसा? हम न पाप करते है और न पुण्य करते हैं। हम केवल वही करते हैं, जो परिस्थितिवश करना पड़ता हैं।

अथवा

प्रश्न ५ (ब) हिन्दी में अनुवाद कीजिए:

હીન ભાવનાને દૂર કરવાની રામબાણ દવા એ છે કે આપણે આપણી સીમાઓને સમજીએ. આકાશના તારા તોડવાનું આપણા માટે શક્ય ન હોય તો આ પૃથ્વી પર હરીફાઇને આપણે પોતાની ઇચ્છા પૂરી કરવી જોઇએ. અશક્ય પાછળ દોડવું, એ રોગને નિમંત્રણ આપવા બરોબર છે. બીજા લોકો આપણાથી વિશિષ્ટ હોય તેથી શું થયું? આપણે પણ શક્તિ અને બુદ્ધિનો વિકાસ કરી વિશિષ્ટ બની શકીએ છીએ, માત્ર ઇચ્છાઓની જાળ ફેંકવાથી ચંદ્ર ધરતી પર ઊતરી આવતો નથી. ભગીરથ પ્રયત્ન થી જ ગંગાને પૃથ્વી પર ઉતારી શકાય છે.

****